

ORTAÖĞRETİM MUHASEBE MÜFREDATININ LİSANS DÜZEYİ MUHASEBE EĞİTİMİNE UYGUNLUĞU ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON THE RELEVANCE OF SECONDARY SCHOOL ACCOUNTING CURRICULUM TO THE LICENCE LEVEL ACCOUNTING EDUCATION

Nermin AKYEL*
Begüm SERT**

Öz

Birçok sektörde, ürettiği bilgilere ihtiyaç duyulan muhasebe mesleğinin kalitesi, alınan muhasebe eğitiminin niteliği ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, eğitim programlarının piyasa gereksinimleri dikkate alınarak oluşturulması, sık sık güncellenmesi ve muhasebe eğitiminin de ilk basamak sayılan ortaöğretimden itibaren nitelikli hale getirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda verilen eğitimin bir sonraki basamağa hazırlayıcı nitelikte olması da önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, muhasebe ve finansman eğitimi, ortaöğretim (lise) alan/dal dersleri ile yükseköğretim (lisans) seviyelerinde verilen ders içerikleri bazında değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda ortaöğretim muhasebe ve finansman alanı müfredatının, lisans seviyesi muhasebe müfredatı ile büyük ölçüde uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmanın, ortaöğretim müfredatının yeniden düzenlenmesine katkıda bulunulması ve eksik görülen taraflara dikkat çekilmesi bakımından ilgililere yarar sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Ortaöğretim Muhasebe, Lisans Muhasebe.

Jel Sınıflandırması: M40, I20, I21

Abstract

In many sectors, the quality of the accounting profession which produces the information needed is directly related to the quality of the accounting education taken. Therefore, it is necessary to form the curriculum by taking into consideration the market requirements, be updated frequently, and qualify it from the secondary education which is a first step in accounting education. Meanwhile, it is also important that the education given must be preparatory for the next step.

In this study, accounting and finance education is evaluated on the basis of course contents in secondary education (high school) field / branch courses and higher education (undergraduate) levels. As a result of the study, it is concluded that the secondary education accounting and finance field curriculum is largely compatible with the undergraduate level accounting curriculum. This study is expected to be useful for those concerned with regards to make contribution to the reorganization of the secondary education curriculum and draw attention to the missing parts.

Keywords: Accounting Education, Secondary Accounting, Undergraduate Accounting.

JEL Classification: M40, I20, I21

1. GİRİŞ

Yıllar itibariyle yaşanan teknolojik ilerlemeler sonucunda, kıtalar arası uzaklıkların azalması ile meydana gelen serbest rekabet koşulları ve ekonomik gelişmeler işletmelerin de giderek büyümelerini ve çok uluslu bir yapıya kavuşmalarını neredeyse zorunlu kılmıştır. İşletmelerin rekabete ayak uydurabilmeleri, bilgi teknolojileri sayesinde herkesin sahip olabileceği finansal bilgileri, olabildiğince kaliteli ve güvenilir bir biçimde sunabilmelerinden geçmektedir.

Bu anlamda ihtiyaç duyulan finansal bilgileri üreten muhasebe sistemi, alanında eğitim almış, kaliteli iş gücüne gereksinim duymaktadır. Bu da nitelikli bir muhasebe eğitimi sayesinde gerçekleştirilecek bir durumdur. Muhasebe eğitimi, öncelikle ortaöğretimde, mesleki ve teknik liselerde başlamaktadır. Sonrasında ise ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde devam edilmektedir.

Bu çalışmada önce, mesleki ve teknik eğitim ile ilgili genel bilgiler ve muhasebe eğitiminin ortaöğretim ve yükseköğretim seviyesindeki mevcut durumu hakkında teorik bilgi verilmiş; ardından muhasebe ve finansman eğitimi, ortaöğretim (lise) alan/dal dersleri ile yükseköğretim (lisans) seviyelerinde verilen ders içerikleri bazında değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, ortaöğretim derslerinin lisans seviyesi eğitimi için yeterli olup olmadığı belirlenmeye çalışılacaktır. Daha önce bu anlamda yapılmış bir çalışma bulunmaması sebebiyle, literatürde bir boşluğu dolduracağı ve çalışma sonuçlarının ortaöğretim seviyesi öğretim programlarının güncellenmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Geyve MYO, Muhasebe ve Vergi Bölümü, nakyel@sakarya.edu.tr

** Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, begum.sert@ogr.sakarya.edu.tr

2. TÜRKİYE'DE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN GENEL YAPISI

10. Kalkınma Planı (SBB, 2013, 12)'nda; "21. yüzyıl, nitelikli insan gücünü yetiştirmenin yanında küresel ölçekte bu insanları kendisine çekebilen, bu gücü doğru ve yerinde değerlendiren, küresel bilgiyi kullanarak yeni bilgiler üretebilen, bilgiyi ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürebilen, bu süreci bilgi ve iletişim teknolojileri ile bütünleştirebilen ve insan odaklı kalkınma anlayışını benimseyen ülkelerin yüzyılı olacaktır" ifadesine yer verilmiştir.

07.09.2013 Tarih ve 28758 Sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan, "Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği"nin 7nci maddesinin 2nci fıkrasının (d) bendinde, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında; "sanayi, ticaret, tekstil, inşaat, turizm, kimya, tarım, sağlık ve benzeri alanlarda ulusal ve uluslararası standartlar ve sınıflamalara, ulusal yeterliklere ve mevzuata dayalı olarak işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte işgücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncellenmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilinci, meslek ahlâkı, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal ve çevresel sorumluluk bilinci ile iş alışkanlığı kazandırılarak istihdama hazırlanması" amaçlandığı belirtilmektedir. (e-Mevzuat, 2018).

Türkiye'de, sürdürülebilir bir finansal kalkınma ve küresel koşullarda süregelen rekabete uyum sağlayabilmek adına nitelikli işgücüne olan ihtiyaç, mesleki ve teknik eğitimin önemini bir kez daha gün yüzüne çıkarmaktadır (Yıldırım-Çarıkçı, 2017, 399). Çünkü mesleki eğitim, teknoloji kullanımı ve uygulamaya dönük yapısı sayesinde sanayileşme yönünde iş gücü yaratacak, bu da ekonomik ve sosyal yönden ülkenin kalkınmasına katkı sağlayacaktır.

2017-2018 eğitim-öğretim yılı itibarıyla ortaöğretimdeki mevcut öğrenci sayısı 5.689.427 iken bunların 1.987.282'si yani yaklaşık %35'i mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında eğitim görmektedir (MTEGM, 201, 22).

Mesleki ve teknik eğitimin verildiği ortaöğretim program türleri aşağıdaki gibidir (MTEGM, 2018, 23):

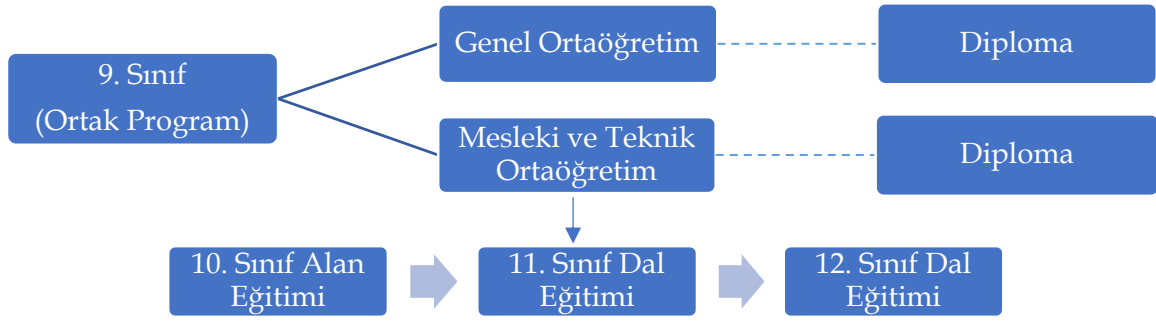
- Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
  - Anadolu Meslek Programı (AMP)
  - Anadolu Teknik Programı (ATP)
  - Ustalık Programı (MEMP)
- Çok Programlı Anadolu Lisesi
  - Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
  - Anadolu Lisesi
  - Anadolu İmam- Hatip Lisesi
  - Ustalık Programı (MEMP)
- Mesleki Eğitim Merkezleri
  - Ustalık Programı (MEMP)
- Güzel Sanatlar Liseleri
- Spor Liseleri

Anadolu Meslek Programında verilen eğitim, genellikle bir mesleğe özgü bilgi ve beceriler ile genel bilgi derslerinden oluşmaktadır. Anadolu Teknik programda ise, mesleğe özgü bilgi ve becerilerin yanı sıra "Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji" dersleri de ağırlıklı olarak verilmektedir. Çok Programlı Liselerde genel ve mesleki eğitim bir arada yer alırken, mesleki eğitim merkezi programlarında ise kalfalık ve ustalık eğitimi verilmektedir (MTEGM, 2018, 23).

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim 2005 yılı itibarıyla MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi) kapsamında modüler bazda vermeye başlanmıştır. Eğitim alanlarının saptanmasında "mesleki analizler, meslek standartları, ulusal ve uluslararası sınıflandırmalar, mevzuat ve diğer referans dokümanlar" temel alınmıştır (MTEGM, 2018, 28).

Mesleki ve teknik eğitimde sağlık meslek lisesi dışında tüm okul türlerinde 9. sınıf dersleri ortak olarak okutulmaktadır. 10. sınıfta alan tercihi yapılmaktadır. 11. ve 12. sınıfta ise daha önce tercih edilmiş alana yönelik dallardan birinde eğitim devam etmektedir.

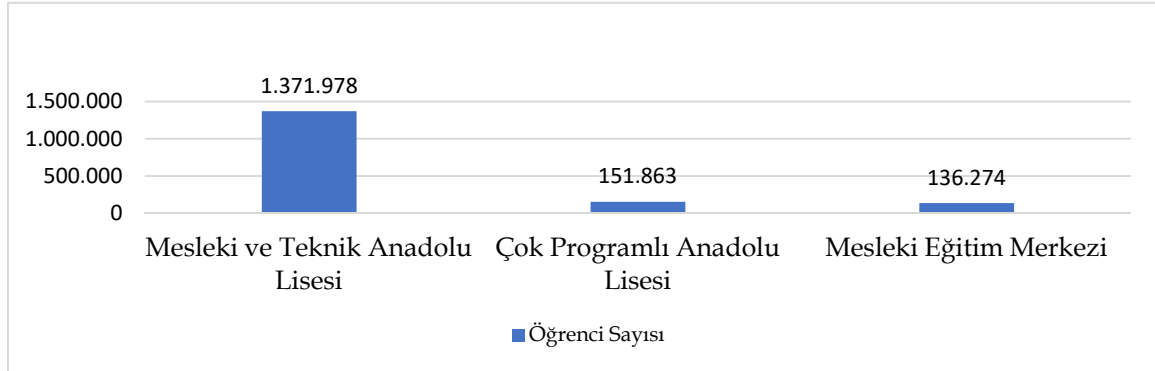
Şekil 1: Mesleki ve Teknik Eğitim Süreci

Kaynak: MEB Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi No:1, 2018, 25.

Mesleki ve teknik eğitimde 3588 okul ve kurumda eğitim verilmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde 54 alan ve 199 dalda eğitim verilmektedir. Mesleki eğitim merkezlerinde ise 27 alan ve 142 dalda eğitime devam edilmektedir (MTEGM, 2018: 24). 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında, mesleki ve teknik eğitim veren okullardaki mevcut alan ve dallarda yer alan öğrenci sayısı aşağıdaki grafikte görülmektedir (MEB, 2018):

Grafik 1: Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğrenci Sayısı

Kaynak: MEB Milli Eğitim İstatistikleri, 2018, 130.

2.1. Muhasebe Eğitimi

İş dünyasında yaşanan sürekli gelişme trendine ayak uydurabilmek için, işletmelerin, verecekleri kararları kendi sezgilerinden ziyade, sayısal gerçeklere göre şekillendirmeleri gerekmektedir. Alacakları kararlarda ihtiyaç duyacakları verileri ise muhasebenin ürettiği bilgilerden elde edeceklerdir. Ayrıca, kanun ve yönetmeliklerde yer alan yasal düzenlemeler de muhasebe mesleğine duyulan ihtiyacı zorunlu hale getirmektedir (Dalğar, 2012, 86).

Önemi gün geçtikçe artan muhasebe mesleği, yalnızca kayıt tutan ve bu kayıtlar sonucunda elde ettiği bilgilere dayanarak raporlar hazırlayan bir sistem olarak görülmemelidir. Muhasebe, işletme ortamında meydana gelen her türlü olaydan etkilenen ve bu nedenle de devamlı olarak kendini güncellemesi gerekli olan bir sistemdir. Bu durumda, muhasebe mesleği ile ilgilenen kişilerin sadece muhasebe bilgisi yeterli olmamakta, bunun yanı sıra Hukuk, Maliye, İşletme, İktisat gibi diğer bilimler hakkında da bilgi sahibi olmaları gerekmektedir (Zaif ve Ayanoğlu, 2007, 118).

Türkiye’de muhasebe eğitimi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Çok Programlı Liselerin muhasebe ve finansman bölümlerinde, meslek yüksekokullarında ve fakülte/ yüksekokullarda verilmektedir. Liselerde öğrencilere temel muhasebe bilgileri verilmekte ve 4 yıllık eğitimin son yılında staj uygulaması yapılmaktadır. Meslek yüksekokulları, mesleki ve teknik liseler ile çok programlı liselerden sınavla öğrenci alan (2016 yılında, mevcut sınavsız geçiş hakkı yürürlükten kaldırılmıştır) ve temel formatta bir muhasebe eğitiminin 2 yıllık bir sürece entegre edildiği kurumlardır. Meslek yüksekokullarında da staj uygulaması mevcuttur. 4 yıllık bir süreyi kapsayan lisans düzeyi muhasebe eğitiminde ise, genellikle kayıtlama ve raporlama ağırlıklı olan klasik muhasebe bilgisinin yanı sıra, “finansman, hukuk, yönetim bilgi sistemi, istatistik” gibi dersler de verilmektedir (Hatunoğlu, 2006, 191).

Gerek ortaöğretim gerekse de yükseköğretim programlarında verilen muhasebe eğitime yönelik olarak hazırlanan ders programları ve ders içeriklerinin; mesleğe yönelik bilgileri kazandırmanın yanında,

günümüz teknolojik olanaklarından da faydalanarak uygulamaya dönük olması ve belli bir mesleki ahlak kazanımını da içeriyor olması, muhasebe mesleğinin geleceği açısından son derece önemlidir.

3. LİTERATÜR

Literatür incelendiğinde muhasebe eğitimi üzerine yapılmış çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür. Yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu ara eleman yetiştiren meslek yüksek okullarında verilen muhasebe eğitiminin sektöre uyumluluğu üzerinedir. Ortaöğretim, ön lisans ve lisans düzeyi muhasebe eğitiminin etkinliği üzerine de çok sayıda çalışma mevcuttur. Ancak, muhasebe eğitiminin ilk basamağı olan ortaöğretim kurumlarının, lisans düzeyine öğrenci hazırlamada yeterli olup olmadığı üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma bu bakımdan bir ilki teşkil etmektedir.

Pehlivan ve Karlıklı (2018), "Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi" adını verdikleri çalışmalarında, Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin muhasebe bölümlerindeki eğitimin yeterli ve güncel olup olmadığı incelenerek çözüm önerileri getirmeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda alınan eğitimin muhasebe mesleğini icra etmede yeterli düzeye sahip olmadığı, ortaöğretim kurumlarında bu alanda yeniden yapılandırılmış ve uygulamaya dönük bir eğitimin verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Aydoğan (2018), "Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar: Çorum İli Örneği" isimli yüksek lisans tez çalışmasında; mesleki ve teknik eğitim ile muhasebe eğitimi ile ilgili teorik bilgilerin ardından, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine muhasebe eğitimi ile ilgili bir anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonucunda, dinamik ve sürekli kendini yenileyen bir eğitim sisteminin oluşturulması ve mesleki eğitimin gereken maddi destekle birlikte dünyadaki gelişmeler de dikkate alınarak yenilenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Alkan (2015), işletmelerin ön lisans muhasebe eğitimine yönelik beklentilerini saptamaya çalıştığı araştırmasında, Türkiye'de ön lisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren üniversitelerin ders içerikleri incelemiş ve işletme beklentileriyle karşılaştırma yapmıştır. Çalışma sonucunda, vakıf üniversitelerinin verdikleri eğitimin işletme beklentilerine daha uygun olduğu, ancak bunun yanı sıra ders içeriklerinin güncellenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Akbulut, Pekkaya ve Aksakaloğlu (2014), ticaret meslek liselerinde verilen muhasebe eğitimini inceleyerek meslek mensuplarının değerlendirmelerine göre lisede alınan bu eğitimin meslek hayatına uygun olup olmadığını tespit etmeye çalışmışlardır. Bu amaçla, Bursa ilinde yer alan ticaret meslek liseleri incelenmiş ve bazı boyutlar açısından lisede alınan muhasebe eğitiminin iş yaşamına uygun olmadığı ve eğitim içerikleri belirlenirken meslek mensuplarının düşüncelerine de yer verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Başer (2010), meslek yüksekokullarında verilen muhasebe eğitiminin iş dünyasının beklentilerini karşılama düzeyini ölçtüğü yüksek lisans tez çalışmasında, meslek yüksek okullarının muhasebe bölümlerinin ders içerikleri analiz edilmiş ve meslek yüksek okullarındaki muhasebe derslerinin çeşitlilik ve uygunluk açısından yeterli olmadığı ve daha çok teorik eğitime ağırlık verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çamtosun (2008), ticaret meslek liselerindeki eğitimin meslek yüksekokullarındaki eğitime etkilerini araştırdığı yüksek lisans tezinde, İstanbul ilinde iki meslek yüksek okulunda, ticaret meslek lisesinden mezun olmuş olan öğrencilerin lisede aldıkları muhasebe eğitime bakış açılarını incelemiştir. Çalışma sonucunda; oluşturulacak eğitim politikaları ile mesleki eğitime gereken önemin verilmesi gerektiği, aksi halde ticaret meslek liselerinin ortaöğretimde yer bulamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Şenol ve Tüfekci (2007), Süleyman Demirel Üniversitesi kapsamında eğitim veren meslek yüksek okullarında muhasebe eğitimi alan öğrencilerin profillerinin tespiti yapılarak, bu eğitim neticesinde mesleki anlamdaki beklentileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin gelecekte umutlu oldukları, beklentilerini karşılamada meslek yüksek okullarının yeterli olacağını düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Gençtürk (2007), "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türünün ve Öğretim Şeklinin Muhasebe-Finans Derslerindeki Başarıya Etkisi" isimli çalışmasında meslek yüksek okullarının yükseköğretimdeki mevcut durumunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin okudukları lisede aldıkları muhasebe derslerinin, yükseköğretimde aldıkları Genel Muhasebe dersindeki başarıyı etkilediği ve birinci öğretim öğrencilerinin Genel Muhasebe ve Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri dersinde ikinci öğretim öğrencilerine göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Zaif ve Ayanoglu (2007), "Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme" adını verdikleri çalışmalarında, Türkiye'deki üniversitelerin işletme

bölmelerinin ders programları incelenmiş ve Muhasebe derslerinin ortalama kredi ve ders sayısı bakımından devlet ve vakıf üniversiteleri karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda muhasebe derslerinin sayı ve kredi bakımından standart olmadığı ve bu standardizasyonun sağlanmasının ulusal ve uluslararası alanda üniversitelerin yakınlaşmasını sağlayacağı sonucuna varmışlardır.

4. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Çalışmanın bu bölümünde; yapılan araştırmanın amacı, literatürdeki önemi, kapsamı ve yararlanılan yöntemle değinildikten sonra, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara yer verilecektir.

4.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırma ile; ortaöğretim kurumlarında okutulan Muhasebe ve Finansman alanına yönelik dersler ile lisans seviyesinde okutulan Muhasebe alanı derslerinin içerik bazında karşılaştırılması ve ortaöğretim muhasebe eğitiminin lisans muhasebe eğitimine uyumlu olup olmadığı tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşabilmek için, ortaöğretim muhasebe dersleri ile lisans seviyesi muhasebe dersleri içerikleri bakımından karşılaştırılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilecek bilgilerin, ortaöğretim kurumlarına yönelik öğretim programlarının belirlenmesi veya güncellenmesi aşamasında, ilgililere fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışma dikkate alınarak düzenlenen eğitim programlarından faydalanan lise öğrencilerinin, üniversite eğitimine daha kolay adapte olacağı varsayılırsa çalışmanın öğrencilere yönelik dolaylı bir faydasından da söz edilebilir.

4.2 Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Çalışma kapsamına, Türkiye’de, yalnızca muhasebe mesleğinin edindirilmesi amacıyla 4 yıl süreyle eğitim veren ve bölüm adında “muhasebe” ifadesi geçen fakülte ve yüksekokullar dâhil edilmiştir. Bu bağlamda Muhasebe, Muhasebe Bilgi Sistemleri, Muhasebe ve Denetim, Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümleri çalışma kapsamına alınırken, muhasebe alanına yönelik derslerin görece olarak daha az olduğu ve asıl amacı muhasebe mesleğine yönelik eleman yetiştirmek olmayan İşletme, Kamu Yönetimi, İktisat, Maliye, Ekonometri v.b. bölümler kapsam dışı bırakıldığı göze çarpmaktadır. Çalışma ortaöğretim ve lisans seviyesinin karşılaştırılmasını amaçladığı için, ön lisans düzeyinde verilen muhasebe dersleri de çalışma kapsamına alınmamıştır. Ayrıca ortaöğretim kurumlarının tümünde ortak bir müfredat uygulandığından, çalışma ortaöğretim seviyesinde herhangi bir okul ile sınırlandırılmamıştır.

Araştırma kapsamına alınan ve belirtilen nitelikleri taşıyan 14 üniversite tespit edilmiştir. Bu üniversitelerdeki muhasebe eğitimi veren bölümler ve fakülte/yüksekokul sayıları aşağıdaki gibi bir dağılım göstermektedir (YÖK, 2018):

Tablo 1: Muhasebe Bölümü Olan Fakülte /Yüksekokulların Sayısı

Bölümün Adı	Fakülte/Yüksekokul Sayısı
Muhasebe ve Finans Yönetimi	7
Muhasebe	3
Muhasebe ve Denetim	3
Muhasebe Bilgi Sistemleri	1
Toplam	14

Kaynak: Yükseköğretim Kurumu (YÖK), 2018.

Lisans düzeyinde muhasebe bölümü olan bu üniversitelerin 5 adedi fakülte 9 adedi ise yüksek okuldur (Fakültelerde eğitimin akademik yönü ağır basmakta iken, yüksek okullarda daha çok uygulamalı eğitim verilmektedir). Aynı zamanda söz konusu üniversitelerin 9 adedi devlet üniversitesi iken 5 adedi vakıf üniversitesidir. Bahsi geçen üniversiteler ve bunlara bağlı fakülte/yüksekokulların isimleri aşağıdaki gibidir (YÖK, 2018):

Tablo 2: Muhasebe Bölümü Olan Fakülte /Yüksekokulların İsimleri

Bölüm Adı	Üniversite Adı	Fakülte/Yüksekokul Adı	Devlet/Vakıf
Muhasebe ve Finans Yönetimi	Başkent Üniversitesi	Ticari Bilimler Fakültesi	Vakıf
	İstanbul Aydın Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	Vakıf
	Erciyes Üniversitesi	İzzet Bayraktar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
	İstanbul Arel Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Vakıf
	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Yalvaç Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu	Devlet
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
Muhasebe	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Bolvadin Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
	Trakya Üniversitesi	Uzunköprü Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
Muhasebe ve Denetim	İzmir Ekonomi Üniversitesi	İşletme Fakültesi	Vakıf
	İstanbul Okan Üniversitesi	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	Vakıf
	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet
Muhasebe Bilgi Sistemleri	Uşak Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet

Kaynak: YÖK, 2018.

Ortaöğretim düzeyi alan/dal dersleri ve içerikleri hakkında bilgiler, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) kapsamında sınıf düzeyine göre hazırlanan Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programından elde edilmiştir. Lisans düzeyi ders içeriklerinin tespitinde ise, çalışma kapsamına dâhil edilen 14 üniversitenin internet sitelerinden faydalanılmıştır.

Çalışmada, lisans seviyesinde yer alan muhasebe ve finansman alanına yönelik dersler, üniversiteler arasında farklı isimlerle yer alsa da ders içerikleri; içerik analizi yöntemi ile analiz edilerek benzer olanlar bir grup altında birleştirilmiştir. Daha sonra her bir ders kategorisi için ortak bir içerik oluşturulmuştur.

4.3 Araştırma Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde muhasebe ve finansman alanına yönelik ortaöğretim ve lisans düzeyinde okutulan dersler ve içerikleri ele alınmıştır.

4.3.1 Ortaöğretim Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı

Muhasebe ve Finansman alanında genel olarak; “işletmelerin kuruluşu, faaliyetlerine ait belgelerin tasnifi, kayıt işlemleri, dosyalama ve arşivleme işlemleri, raporlama, analiz etme, dış ticaret mevzuatı, gümrük işlemleri, muhasebe kayıtları, finans ve borsa hizmetleri” faaliyetleri ile ilgili beceriler kazandırılmaktadır. Çerçeve Program, sektörel analizler doğrultusunda modüler yapıda hazırlanarak, ekonomik yaşamda önemi gün geçtikçe artan ve teknolojik gelişmelerle birlikte bilgisayar ortamına taşınan bu alana, nitelikli eleman yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda alana yönelik üç dal belirlenmiştir (MEGEP Çerçeve Öğretim Programı (ÇÖP), 2011, 5):

• Bilgisayarlı Muhasebe; “Muhasebecilik mesleğinin gerektirdiği, ticari işletmelerin faaliyetlerine ait belgelerin tasnif, kayıt, dosyalama ve arşivleme işlemlerini bilgisayar ortamında yapma yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır”.

• Dış Ticaret Ofis Hizmetleri; “Dış ticaret ofis elemanlığı mesleğinin gerektirdiği hizmetleri yürütmek için gerekli olan işlemleri takip etme ve dış ticaret muhasebe kayıtlarını tutma yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır”.

• Finans ve Borsa Hizmetleri; “Finans ve borsa hizmetleri elemanlığı mesleğinin gerektirdiği hizmetleri yürütmek için gerekli olan işlemleri ve sermaye piyasası kayıtlarını yapma yeterliklerini kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır”.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 17/07/2017 tarih ve 104 sayılı kararıyla Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin çerçeve öğretim programlarında değişiklik yapılmış ve yeni

programın 2017-2018 eğitim ve öğretim yılı itibariyle 9. ve 10. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanmasına karar verilmiştir (MEB Tebliğler Dergisi, 2017, 1641).

Çalışmada mevcut karar dikkate alınarak, alan/dal derslerinin okutulmaya başlandığı 10. sınıfta yeni çerçeve öğretim programında yer alan dersler ve içeriklerine yer verilmiştir. 11. ve 12. sınıf düzeyinde ise henüz yeni programa geçiş olmadığından, eski program dersleri ve içerikleri yer almaktadır. Söz konusu dersler ve içerikleri aşağıdaki gibidir:

Temel Muhasebe Dersi (Alan Ortak Dersi)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda muhasebe işlemlerinde defter ve belge düzenleme ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 14). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3: Temel Muhasebe Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Defter ve Belgeler	TTK ve VUK'a göre ticari defter ve belgeleri temin etme, tasdik, saklama, ibraz işlemleri, dosyalama ve evrak takibi işlemleri.
Vergi Dairesi ve Belediye İşlemleri	TTK ve VUK'a göre vergi dairesi işlemleri, Belediye Kanunu'na göre belediye ile ilgili işlemler.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik	TTK ve VUK'a göre ticaret sicili işlemleri, mesleki kuruluşların mevzuatına göre mesleki kuruluş işlemleri, çalışma ve sosyal güvenlik ile ilgili mevzuata göre bakanlık işlemleri.
Sosyal Güvenlik İşlemleri	Sosyal Güvenlik Kanunu ve bağlı mevzuata göre bir işverene bağlı olarak işçi statüsünde, bağımsız ve devlet memuru statüsünde çalışanların işlemleri.
Fatura ve Fatura Yerine Geçen Belgeler	VUK, TTK, KDV Kanunu ve bağlı mevzuata göre perakende satış belgeleri, fatura ve irsaliye ile fatura yerine geçen belgeleri düzenleme.
Kıymetli Evraklar ve Menkul Kıymetler	TTK'ye göre Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan belgeler ile VUK, TTK, SPK ve bağlı mevzuata göre menkul kıymetlere ilişkin belgeleri düzenleme.
İşletme Defteri	VUK, TTK, KDV ve bağlı mevzuata göre işletme defterine gider ve gelir kayıtları yaparak işletme hesap özeti düzenleme.
Beyannameler	Vergi mevzuatına göre muhtasar beyanname, KDV beyannamesi, BA/BS formları, yıllık gelir vergisi beyannamesi, kurumlar vergisi beyannamesi, geçici vergi beyannamesi, hizmet vergisi (BSMV) beyannamesi, özel tüketim vergisi beyannamesi düzenleme.
Serbest Meslek Kazanç Defter	VUK, TTK, KDV ve bağlı mevzuata göre serbest meslek kazanç defteri gider ve gelir kayıtlarını yaparak serbest meslek kazancını hesaplama.

Kaynak: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP) Çerçeve Öğretim Programı, 2017, 14.

Standart Türk Klavyesi Dersi (Alan Ortak Dersi)

“Bu derste öğrenciye; vücudunu işe uygun hâle getirme, tuşlara doğru teknikle vurma, süreli metin yazma işlemlerine ait bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 16). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Standart Türk Klavyesi Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Tuşları Doğru Kullanma	Klavye kullanırken uygun pozisyon alıp temel sıra ve temel sıra dışındaki harf tuşları ile yardımcı tuşlara doğru teknikle vurma.
Yazı Yazma	Klavyede harf ve sayı tuşlarına, noktalama işaretlerine doğru teknikle vurarak; verilen metni süresinde yazım ve dilbilgisi kurallarına uygun olarak yazmak.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı, 2017, 16.

Ofis Programları Dersi (Alan Ortak Dersi)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda kelime işlemci, elektronik tablola ve sunu hazırlama programlarını kullanma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması

amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 16). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5: Ofis Programları Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Kelime İşlemci	İstenilen biçim ve düzende metin belgesi oluşturma, belgedeki metne istenilen biçim ve düzeni uygulama, belge içindeki metnin diline uygun yazım denetimini yapma, istenilen satır/ sütun sayısınca istenilen işe uygun nesneyi belgeye ekleme, tabloyu belgeye ekleyerek biçimlendirme.
Elektronik Tablolama	İstenilen biçim ve düzende elektronik tablo oluşturma, istenilen hesaplama işlemi gerekli hücreler üzerinde formülleri kullanarak yapma, amaca uygun grafik türünü seçerek grafik oluşturma, istenilen formatta belgenin çıktısını alma.
Sunu Hazırlama	İstenilen işe uygun içerik ve görselliğin bütünlük sağladığı sunular hazırlama, görsel içeriği zengin dinamik sunular hazırlama, fotoğrafları kullanarak gösteri dosyası oluşturma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı, 2017, 16.

Mesleki Matematik Dersi (Alan Ortak Dersi)

“Bu derste öğrenciye; mesleki matematik işlemleri yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 17). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6: Mesleki Matematik Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Mesleki Matematik Aritmetiği	Matematik kurallarına göre kolay hesaplama tekniklerini uygulama, matematik kurallarına göre yüzde ve binde hesaplarını kullanma ve oran ve orantı hesaplama.
Mesleki Matematik Hesaplamaları	Matematik kurallarına göre maliyeti ve satış; faizi ve iskontoğu hesaplama.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 17.

Muhasebe 2 Dersi (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda muhasebe kayıt işlemlerini yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 18). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7: Muhasebe 2 Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Bilanço	Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre muhasebecilik ile ilgili kavramları açıklama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre hesap planını oluşturma, VUK'a göre bilanço türlerini düzenleme.
Defterler ve Mizan	VUK ve TTK'ye göre yevmiye defteri, büyük defter ve mizan düzenleme.
Varlık Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak dönen varlık ve duran varlık hesap hareketlerini ve envanter işlemlerini yaparak kaydetme.
Kaynak ve Nazım Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar hareketlerini ve envanter işlemleri ile nazım hesap hareketlerini kaydetme.
Gelir Tablosu	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak gelir, gider ve maliyet hesap işlemlerini yaparak hareketlerini kaydetme; maliyet hesap hareketlerini gider hesaplarına devretme; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak gelir tablosunu düzenleme.
Muhasebe Uygulaması	Vergi Usul Kanunu'na uygun olarak muhasebe sürecini uygulama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak muhasebe işlemlerini kaydetme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 18.

Bilgisayarlı Muhasebe Dersi (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda muhasebe paket programı kullanma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 20). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8: Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Muhasebe Paket Programına Giriş	Muhasebe paket programını yükleme kurallarına göre yükleme ve çalıştırma; muhasebe paket programını yedekleme ve geri yükleme kurallarına göre yedekleme.
Muhasebe Paket Programında İşletme Defteri	Muhasebe paket programında düzenleme kurallarına göre gelir ve gider kartlarını düzenleme, VUK'a göre muhasebe paket programında gider ve gelir kayıtlarını yapma, muhasebe paket program çalışma kurallarına göre dönem sonu işlemlerini yaparak rapor dökümlerini alma.
Muhasebe Paket Programında Kartlar	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne ve muhasebe paket program çalışma kurallarına göre kart tanımlamaları ve açılış kayıtlarını yapma.
Muhasebe Paket Programında Ön Muhasebe	VUK'a ve muhasebe paket program çalışma kurallarına göre fatura ve irsaliye programını kullanma; Borçlar Kanunu ve muhasebe paket program çalışma kurallarına göre sipariş programını kullanma; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, muhasebe paket program çalışma kurallarına göre kasa, banka, çek senet, stok, cari hesap programını kullanma; çalışanlarla ilgili mevzuatlar, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, muhasebe paket program çalışma kurallarına göre bordro programını kullanma.
Paket Programda Muhasebe	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak gelir, gider ve maliyet hesap işlemlerini yaparak hareketlerini kaydetme; maliyet hesap hareketlerini gider hesaplarına devretme; Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak gelir tablosunu düzenleme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 20

Şirketler Muhasebesi Dersi (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda şirket muhasebe işlemlerini yapma bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 21). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9: Şirketler Muhasebesi Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Şahıs Şirketleri	TTK ve Kooperatifler Kanunu'na göre şirketleri sınıflandırma, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, TTK, VUK ve GVK'ye göre kolektif ve komandit şirket işlemlerini yapma.
Sermaye Şirketleri	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği, TTK ve VUK'a göre anonim ve limitet şirketi işlemlerini yapma.
Kooperatif İşlemleri	TTK, VUK ve Kooperatifler Kanunu'na göre kooperatif kuruluş işlemlerini yapma, Kooperatifler Kanunu'na göre üyelik işlemleri yapma, TTK ve Kooperatifler Kanunu'na göre ortakların hak ve sorumlulukları ile kooperatif organlarını ayırt etme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 21

Maliyet Muhasebesi Dersi (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda ürün ve hizmet maliyet kayıtlarını yapma bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 22). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 10: Maliyet Muhasebesi Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Ürün ve Hizmet Maliyeti	Vergi Usul Kanunu ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre stok kartı ve dağıtım tabloları düzenleyerek mamul maliyetini hesaplama.
Maliyet Kayıtları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne ve Vergi Usul Kanunu'na göre 7/A ve 7/B seçeneği ile maliyet kayıtlarını yapma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 22.

Mesleki Yabancı Dil (Dal Ortak Dersi)

"Bu derste öğrenciye; mesleki yabancı dili kullanma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır" (MEGEP ÇÖP, 2017, 22). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11: Mesleki Yabancı Dil Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Yabancı Dilde Okul ve Ticaret	Yabancı dilde kendini ve diğer kişileri tanıtmak için kullanılan yaygın ifadeleri ve meslekte kullanacağı terimleri listeleme.
Yabancı Dilde Ticaret Dünyası	Yabancı dilde takas ve döviz işlemlerini yapma.
Yabancı Dilde İthalat	Yabancı dilde ithalat ürünleri ve terimlerini listeleme.
Yabancı Dilde İhracat	Yabancı dilde ihracat ürünleri ve terimlerini listeleme.
Yabancı Dilde Teslimat ve Ödeme	Yabancı dilde teslimat ve ödeme işlemlerini yapma.
Yabancı Dilde Sigorta	Yabancı dilde sigorta terimlerini listeleme ve sigorta hesaplama.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 22.

Dış Ticaret İşlemleri Dersi (Dış Ticaret Ofis Hizmetleri Dalı)

"Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret işlemleri yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır" (MEGEP ÇÖP, 2017, 24). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 12: Dış Ticaret İşlemleri Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Dış Ticaret Kavramları	Dış ticaret mevzuatına uygun olarak dış ticareti sınıflandırma, dış ticaret politikalarını ve pazarlama stratejilerini açıklama, dış ticaret standartlarına uyma.
Dış Ticaret Bağlantıları	Dış ticaret mevzuatına göre dış ticaret ile ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlara ait belgeleri temin etme ve düzenleyerek teslim etme.
Gümrük İşlemleri	Dış ticaret mevzuatına göre gümrük işlemlerine ait belgeleri temin etme ve düzenleyerek teslim etme.
İhracatçı Birlikleri ve Devlet Yardımları	Dış ticaret mevzuatına göre ihracatçı birliklerine ait belgeleri temin ederek düzenleme ve devlet yardımları ve teşviklerden yararlanma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 24.

Dış Ticaret Muhasebesi Dersi (Dış Ticaret Ofis Hizmetleri Dalı)

"Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret muhasebe kayıtları yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır" (MEGEP ÇÖP, 2017, 25). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 13: Dış Ticaret Muhasebesi Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Bilanço	Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre muhasebecilik ile ilgili kavramları açıklama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre hesap planını oluşturma, VUK'a göre bilanço türlerini düzenleme.
Defterler ve Mizan	VUK ve TTK'ye göre yevmiye defteri, büyük defter ve mizan düzenleme.
Varlık Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak dönen varlık ve duran varlık hesap hareketlerini ve envanter işlemlerini yaparak kaydetme.
Kaynak ve Nazım Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar hareketlerini ve envanter işlemleri ile nazım hesap hareketlerini kaydetme.
Dış Ticaret Muhasebe Sistemi	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak dış ticaret hesap planını oluşturma ve döviz hesap hareketleri işlemlerini yaparak kaydetme.
İhracat İşlemleri Muhasebesi	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak dış ticarete peşin ödeme işlemlerini, KDV işlemlerini ve devlet yardımlarını kaydetme.
İthalat İşlemleri Muhasebesi	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak dış ticarete ithalat kayıtları ve KDV işlemlerini yaparak kaydetme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 25.

Dış Ticaret Mevzuatı Dersi (Dış Ticaret Ofis Hizmetleri Dalı)

"Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatını uygulama ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır" (MEGEP ÇÖP, 2017, 26). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 14: Dış Ticaret Mevzuatı Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
İhracat	Dış ticaret mevzuatına göre ihracat sözleşmesi düzenleme ve ihracat prosedürlerini takip etme.
İthalat	Dış ticaret mevzuatına göre ithalat sözleşmesi düzenleme ve haksız rekabetten korunma başvuruları yapma.
Gümrük Tarifeleri	Dış ticaret mevzuatına göre gümrük rejimlerini ve gümrük cezalarını takip etme.
Banka ve Kambiyo İşlemleri	Dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete banka ve kambiyo işlemleri yapma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 26.

Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersi (Dış Ticaret Ofis Hizmetleri Dalı)

"Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticarete teslim ve ödeme yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır" (MEGEP ÇÖP, 2017, 27). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 15: Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Dış Ticarete Teslim Şekilleri	İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete teslim, nakliye ve sigorta işlemleri yapma.
Dış Ticarete Ödeme Şekilleri	Dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete peşin, mal ve vesai karşılığı, akreditifli ve kredili ödeme ile konsinye satış yapma. İş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda dış ticaret mevzuatına göre dış ticarete özel takas ve bağlı muamele şeklinde ihracat yapma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 27.

Banka İşlemleri Dersi (Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda banka işlemleri yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 29). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 16: Banka İşlemleri Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Mevduat İşlemleri	Bankacılık Kanunu ve SPK'ye göre banka kuruluş şartlarını tespit etme, tasarruf mevduat ve ticari mevduat işlemlerini yapma.
Kambiyo İşlemleri	Bankacılık Kanunu ve SPK'ye göre efektif alım satımı, döviz tevdiat hesabı işlemleri ve kambiyo havalesi yapma.
Hizmet İşlemleri	Bankacılık Kanunu, SPK ve TTK'ye göre fatura işlemleri, havale işlemleri, senet işlemleri ve kredi işlemlerini yapma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 29.

Sermaye Piyasası Kayıtları Dersi (Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda sermaye piyasası kayıtları yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 30). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 17: Sermaye Piyasası Kayıtları Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Bilanço	Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre muhasebecilik ile ilgili kavramları açıklama, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre hesap planını oluşturma, VUK'a göre bilanço türlerini düzenleme.
Defterler ve Mizan	VUK ve TTK'ye göre yevmiye defteri, büyük defter ve mizan düzenleme.
Varlık Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak dönen varlık ve duran varlık hesap hareketlerini ve envanter işlemlerini yaparak kaydetme.
Kaynak ve Nazım Hesapları	Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne uygun olarak kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar hareketlerini ve envanter işlemleri ile nazım hesap hareketlerini kaydetme.
Şirket Analizi ve Muhasebe Kayıtları	İktisat teorilerine göre grafik yorumlama, Bankalar Kanunu ve SPK'ye göre finansal kuruluşlara ait muhasebe kayıtlarını yapma.
Tablo ve Raporlar	VUK ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre gelir tablosu, satışların maliyeti tablosu, fon akım tablosu, nakit akım tablosu ve kâr dağıtım tablosunu düzenleme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 30.

Sermaye Piyasası Dersi (Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda sermaye piyasası işlemleri yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 31). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 18: Sermaye Piyasası Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Sermaye Piyasası Faaliyetleri	Bankacılık Kanunu ve SPK'ye göre piyasaların taraflarını, piyasa çeşitlerini, piyasa faaliyetlerini ve uluslararası para piyasalarını ayırt etme.
Finans Kuruluşları	Bankacılık Kanunu ve SPK'de yer alan finans kuruluşlarını, finansal kuruluşların çalışma esaslarını tespit etme ve takas bank işlemlerini yaparak, SPK'de yer alan derecelendirme kuruluşlarını seçme.
Türkiye'de Finansal Piyasalar	SPK'ye göre Borsa İstanbul'un, İzmir Vadeli İşlemler piyasasının, İstanbul Altın Borsası'nın ve Sermaye Piyasası Kurumunun faaliyetlerini seçme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 31.

Finansal Yatırım Dersi (Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı)

“Bu derste öğrenciye; iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri doğrultusunda finansal yatırım yapma bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2017, 32). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 19: Finansal Yatırım Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Finansal Yatırım Araçları	SPK'ye göre hisse senedine, tahvile, repoya ve BİST UP piyasalarına yatırım işlemlerini yapma.
Finansal İşlemler	Bankacılık Kanunu ve SPK'ye göre hisse senedi ve tahvil işlemleri yapma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2017, 32.

Girişimcilik ve İşletme Yönetimi Dersi (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı)

“Bu derste öğrenciye ekonomik gelişmeleri takip etme, faaliyet alanını seçme ve iş yeri açma fikri geliştirme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2011, 14). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 20: Girişimcilik ve İşleme Yönetimi Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Piyasaları İzlemek	Fiyat oluşumu, para ve enflasyon hareketlerini izleme, milli geliri hesaplama.
Faaliyet Alanı	Uygun iş seçebilme, piyasa araştırması yapabilme, kasayı idare edebilme, işletmenin hukuki sorumluluklarını yerine getirebilme.
İş Yeri Açmak	Girişimci olabilme şartlarını belirleyerek kuruluş kararı verme, kurulacak işletmenin türünü seçme, işletme yönetimi ile ilgili bilgi ve becerileri kazanma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2011, 14.

Maliye Dersi (Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı)

“Bu derste öğrenciye bütçe ve vergi işlemleri yapma ile ilgili yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2011, 15). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 21: Maliye Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Bütçe İşlemleri	Kamu giderlerini tespit etme, kamu gelirlerini tespit etme ve bütçeyi sınıflandırma.
Vergi	Verginin kavramlarını, verginin taraflarını, vergi türlerini ve vergide yargı sürecini tespit etme.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2011, 15.

İnşaat Muhasebesi Dersi (Bilgisayarlı Muhasebe Dalı)

“Bu derste öğrenciye inşaat işletmelerini sınıflandırarak kullanılan belgeleri ilgili defterlere kaydetme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2011, 15). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 22: İnşaat Muhasebesi Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
İnşaat İşletmeleri	İnşaat işletmelerinin kuruluş iş ve işlemlerini, inşaat taahhüt işlemlerini ve özel inşaat işlemlerini yapma.
İnşaat Kayıtları	İnşaat İşletmelerinin muhasebe kayıtlarında kullanacağı maliyet hesaplarını tanıma ve inşaat İşletmelerinin muhasebe kayıtlarını yapma.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2011, 15.

Çalışma Hayatı Dersi (Alan Ortak Dersi)

“Bu derste öğrenciye hukuk kurallarına ve anayasal hak ve sorumluluklarına uygun davranma, teknolojik gelişmeleri takip etme, motivasyon artırıcı faaliyetlerden yararlanma, ekonomik, sosyal ve toplumsal olayları izleme ve çalışmalarında toplam kalite yönetimi prensiplerini uygulama yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır” (MEGEP ÇÖP, 2011, 18). Dersin kapsamında yer alan modüller ve içerikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 23: Çalışma Hayatı Dersi Modül ve İçerikleri

DERSİN MODÜLLERİ	İÇERİK
Anayasal Hak ve Sorumluluklar	Anayasal ilkeler ve hakları günlük hayatında uygulama, Anayasal ödevler, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması.
Mesleki Gündem	Ekonominin amaçlarını sınıflandırma, temel kavramları yazılı ve sözlü açıklama, pazarlama stratejileri uygulama, tüketici davranışlarını izleme ve değerlendirme, sosyal olayları takip etme.
Personel Gelişimi	Personelin teknolojik gelişmelerden faydalanmasını sağlama, personel performansını değerlendirme, motivasyon artırıcı faaliyetlerde bulunma, personelin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmasını sağlama.
Toplam Kalite Yönetimi	Müşteri ilişkileri yaklaşımında kaliteyi belirleme, kalitenin çeşitlerini ve özelliklerini tespit etme, toplam kalite anlayışının yaygınlaşmasını sağlama, toplam Kalite Yönetim sisteminin yararlarını sıralama.

Kaynak: MEGEP Çerçeve Öğretim Programı 2011, 18.

2018-2019 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla halen 11 ve 12. sınıflarda dal dersi olarak okutulmakta olan Girişimcilik ve İşletme Yönetimi, Maliye, İnşaat Muhasebesi ve Çalışma Hayatı dersleri 2017 yılında değiştirilmiş olan yeni çerçeve eğitim programında yer almamaktadır. Dolayısıyla söz konusu dersler, 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında 11. sınıflarda ve bir sonraki yıl da 12. sınıflarda okutulamayacaktır.

Ortaöğretim seviyesinde seçmeli ders olarak alan/dal derslerinden seçim yapılabilmektedir. Üç daldan birinde eğitim gören bir öğrenci, diğer iki dala ait derslerden de dilerse seçmeli ders olarak eğitim alabilmektedir. Bu nedenle, karşılaştırma yapılırken tüm dallar bir bütün olarak ele alınmıştır.

4.3.2 Lisans Düzeyi Muhasebe Bölümleri ve Dersleri

Araştırma kapsamındaki fakülte/yüksekokulların internet sayfalarına ulaşılarak ders programları incelenmiştir. Söz konusu üniversitelerden bir adedinin yalnızca birinci sınıf ders içeriklerine ulaşılabilirken, bir adedinde ise dördüncü sınıf ders içeriklerine ulaşılabilmiştir. Araştırma sonucunda 14 fakülte ve yüksekokulda okutulan muhasebe alanına yönelik dersler ve içerikleri tablo 24’teki gibi tespit edilmiştir.

Tablo 24: Muhasebe Alanı Dersleri ve İçerikleri

Dersin Adı	Zorunlu/ Seçmeli Sayısı	Ders İçeriği
Maliyet Muhasebesi (Yönetim ve Maliyet Muhasebesi) ¹	Zorunlu 14	Maliyet muhasebesinin temel kavramları, gider çeşitleri ve bu giderlerin muhasebe kayıtları, maliyet ve gider dağıtım tablolarının hazırlanması ve yorumlanması, toplam ve birim maliyeti hesaplama, bütçe hazırlama, finansal muhasebe ve maliyet muhasebesi ilişkisi.
Muhasebe Paket Programları (Bilgisayarlı Muhasebe, Muhasebe Paket Programları Kullanımı, Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları, Muhasebede Paket Programlar)	Zorunlu 12	Paket programların tanınması ve muhasebe kayıtlarının yapılması, üretilen bilgilerle mali tablo düzenlenmesi, ETA, LOGO, LUCA, MICRO programları, entegrasyon, monografi işlemleri.
Vergi Hukuku (Genel Vergi Hukuku, Vergi Hukukunun Temelleri)	Zorunlu Seçmeli 8 4	Vergi kuralları ve mevzuatını öğrenerek vergi uygulaması yapmak, mahkeme içtihatlarının incelenmesi, vergileme süreci, vergi muafiyeti ve istisnaları, vergi uyumsuzlukları, vergi suçları ile cezaları, zaman aşımı.
Yönetim Muhasebesi (Stratejik Yönetim Muhasebesi ve Kontrol)	Zorunlu Seçmeli 11 1	Muhasebe- Yönetim ilişkisini kurmak, maliyet- hacim- kâr analizi yapmak, standart maliyetler, bütçeleme ve sapmaların analizi, birleşik ve yan mamuller, tam ve değişken maliyetleme,

¹ Çalışma kapsamındaki üniversitelerin yalnızca bir adedinde Yönetim Muhasebesi ve Maliyet Muhasebesi dersleri birleştirilerek Yönetim ve Maliyet Muhasebesi adı verilmiştir. İçerikler oluştururken bu ders Maliyet Muhasebesi dersinin kapsamına dahil edilmiştir.

Dersin Adı	Zorunlu/ Seçmeli Sayısı	Ders İçeriği	
		faaliyet tabanlı maliyetleme, müşteri kârlılığı analizleri, sorumluluk muhasebesi, üretim bütçesi.	
Vergi Muhasebesi (Vergilendirme ve Muhasebe Uygulamaları, Vergi Uygulamaları)	Zorunlu Seçmeli	6 1	Vergi ve diğer yasal mevzuattaki muhasebe uygulamaları, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu, mali denetim, vergi muhasebesi ve muhasebe standartları arasındaki farklar, vergi beyannameleri, mali kârın tespiti, değerlendirme ve dönemsel ayrımlar, VUK hükümlerine göre şirketlerin yükümlülükleri, mahsup, iade, terkin ve takas işlemleri.
Muhasebe Denetimi (Bağımsız Denetim, Denetim ve Güvence, İç Kontrol ve İç Denetimin Temelleri, Denetim, İç Denetim, Uluslararası Denetim Standartları, Denetim Uygulamaları, İç Kontrol ve İç Denetim, Muhasebe Denetim Uygulamaları)	Zorunlu	12	Muhasebe denetimi ve türleri, denetim standartları, denetim süreci ve denetim raporu, iç kontrol sistemi, işletmenin varlık, kaynak, gelir ve gider hesaplarının denetlenmesi, mali tablo denetimi, bağımsız denetçilerin görev ve sorumlulukları, denetimde çağdaş gelişmeler, COSO iç kontrol çerçevesi, uluslararası denetim standartları, SPK ve TTK kapsamında denetim uygulamaları.
Muhasebe Standartları (Orta Düzey Muhasebe, TFRS, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, Uluslararası Muhasebe Standartları, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları)	Zorunlu Seçmeli	10 1	Muhasebe standartları kullanılarak muhasebe kayıtlarının yapılması, muhasebe standartlarının finansal raporlamaya yansımaları, muhasebe standartları ile vergi mevzuatı arasındaki farklar, VUK'tan TFRS'ye geçiş, TFRS mali tablolarının hazırlanması, denetim, UFRS'nin kavramsal çerçevesi.
Finansal Muhasebe (Temel Muhasebe, Muhasebe Uygulamaları, İleri Muhasebe, Muhasebeye Giriş, Muhasebe İlkeleri, Muhasebe ve Denetimde Uygulamalar, Genel Muhasebe, İleri Muhasebe Uygulamaları)	Zorunlu Seçmeli	14	Muhasebenin tanımı, önemi, genel kavram ve ilkeleri, hesap ve ilkeleri, temel mali tablolar, Tek Düzen Muhasebe Sistemi, gelir tablosu kalemleri, dönen varlık hesapları, duran varlıklar, kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar, öz kaynaklar, gelir-gider hesapları, dönem sonu işlemleri, şirket birleşmeleri, konsolidasyon.
Ticaret Hukuku (Ticaret Hukukunun Temelleri, Ticari İşletme Hukuku)	Zorunlu	12	Ticari işletme, tacir, ticaret unvanı, işletme adı ve marka kavramları, kıymetli evrak hukukunun temel ilkeleri, şirket kavramı ve türleri, bono-poliçe-çek-emptia senetleri, haksız rekabet.
İşletme Finansı (İşletme Finansmanı, İşletme Sermayesi Yönetimi)	Zorunlu	4	Piyasa ekonomilerindeki finansal sistemin yapısı, sermaye kaynaklarının maliyeti, finansal tabloları okumak ve anlamak, yatırım kararlarının riskliliği, işletme sermayesi, tanımı ve özellikleri, paranın zaman değeri, nakit akışları, nakit bütçesi, proforma bilanço ve gelir tablosu, paranın zaman değeri, finansman ile ilgili temel kavramlar.
İhtisas Muhasebeleri	Zorunlu Seçmeli	2 3	Banka muhasebesi, inşaat muhasebesi, finansal kiralama şirketleri, sigorta şirketleri, konaklama işletmeleri, turizm ve diğer çeşitli sektörlerde uygulanan muhasebe teknikleri.
Şirketler Muhasebesi	Zorunlu Seçmeli	9 3	Şirket türleri, muhasebe döngüsü, Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ve TFRS'ye uygun finansal raporlar hazırlama, finansal yatırımların değerlendirilmesi, sermaye arttırımı ve azaltımı işlemleri, kâr zarar dağıtımı, tasfiye, birleşme, devir işlemleri.
Finansal Piyasalar ve Kurumlar (Finansal Piyasalar, Para ve Sermaye Piyasası Kurumları, Uluslararası Finans, Uluslararası Finans ve Bankacılık, Uluslararası Finansal Piyasalar, Finansal Kurumlarda Risk Yönetimi, Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar, Sermaye Piyasaları ve Lisanslama, Para ve Finansal Kurumlar)	Zorunlu Seçmeli	7 5	Uluslararası finansal piyasaların tanımı ve işleyişi, uluslararası finansal işlemler ve kurumlar, uluslararası finansal piyasa riskleri, para ve sermaye piyasaları, SPK yapısı ve görevleri, Borsa İstanbul, risk sermayesi, BDDK ve TCMB'nin yapısı ve işleyişi, ödemeler dengesi, spot ve forward piyasalar, küreselleşmenin finansal piyasalara etkisi.
Hukukun Temel Kavramları (Temel Hukuk, İşletme Hukuku, Hukuka Giriş, Hukukun Temelleri, Genel Hukuk)	Zorunlu	14	Hukukun temel kavramları, Türk hukuk sisteminin genel yapısı, hukuk akımları, hukuk kültürleri, adalet ve eşitlik ilkeleri, hukukun kaynakları, hak kavramı, hakların kazanılması ve kaybedilmesi.
Ekonomi (Mikro- Makro Ekonomi, Mikro- Makro Ekonomiye Giriş, İktisada Giriş, Ekonomi, İktisat, Mikro	Zorunlu	14	Temel ekonomik kavramlar, piyasalar ve çalışma şekilleri esneklik, firma ve tüketici davranışları ve firma kararlarının analizi, gelir dağılımı, ulusal gelir, reel ekonomi, büyüme ve işsizlik, para sistemi, serbest piyasa ekonomisi, enflasyon,

Dersin Adı	Zorunlu/ Seçmeli Sayısı	Ders İçeriği	
<i>İktisat, Türkiye Ekonomisi, Makro İktisat, Mikro Ekonominin Temelleri, Makro Ekonominin Temelleri, Genel Ekonomi,</i>		İşsizlik, büyüme, denge analizleri, fayda- maliyet analizi, milli gelir, genel denge ve refah ekonomisi.	
<i>İstatistik (Olasılık ve İstatistiğe Giriş, Uygulamalı İstatistik)</i>	Zorunlu	12	Verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması, basit ve doğrusal regresyon, istatistik testler, varyans analizi, hipotez testi, ki-kare analizi, regresyon, korelasyon, indeksler, histogram grafiği, basıklık ve çarpıklık katsayıları, indeksler, merkezi eğilim ölçüleri, olasılık.
<i>Dönem Sonu İşlemleri (Envanter ve Bilanço, Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri)</i>	Zorunlu	8	Envanter çıkarmak, düzeltme kayıtları, muhasebe içi ve muhasebe dışı envanter, ticari kâr- mali kâr, bilanço ve gelir tablosu düzenleme.
<i>Sosyal Sorumluluk ve Etik (Mesleki Sorumluluk ve Etik, İş Etiği, Muhasebe Meslek Hukuku ve İş Etiği, Muhasebe Mevzuatı ve Etik, Meslek Yasası ve Meslek Etiği, Meslek Etiği, Muhasebe Etiği Projesi)</i>	Zorunlu Seçmeli	5 6	Etik kavramı ve tarihsel süreci, mesleki etik ve sosyal ve mesleki sorumluluk kavramları, etik- hukuk ilişkisi, mesleki yozlaşma, etik dışı davranışların nedenleri, sonuçları ve çözüm yolları, etik sistemler, muhasebede etik, SMMM ve YMM Kanunu, staj yönetmeliği, disiplin yönetmeliği, odalar ve TÜRMOB'a ilişkin düzenlemeler.
<i>Borçlar Hukuku</i>	Zorunlu	13	Borç, borç ilişkisi, borcun ifa edilmesi, borcun sona ermesi, tipik ve atipik sözleşmeler, haksız fiil, sebepsiz zenginleşme.
<i>Finansal Yönetim</i>	Zorunlu	11	Finansal analiz ve planlama, finansal değerlendirme, sermaye bütçelemesi, uzun vadeli finans politikası, risk ve getiri kavramları, kur riski ve yönetimi, nakit akış yönetimi, temel finansal rasyolar, finansal tabloların yönetim aracı olarak kullanılması, finansal piyasa ve borsalar.
<i>Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi (Portföy Yönetimi, Menkul Kıymetler ve Portföy Yönetimi, Yatırım Proje Değerlendirme, Menkul Kıymet Portföy Yönetimi, Portföy Yönetimi ve Firma Değerliği, Yatırım Projeleri Analizi)</i>	Zorunlu Seçmeli	3 5	Finansal yatırımın temelleri, yatırım projelerinin değerlemesi, menkul kıymetlerin değerlendirilmesi, yatırım araçları, yatırım analizleri, risk getiriye ilişkin denge modelleri, modern portföy kuramı.
<i>İşletme (İşletmeye Giriş, İşletme Yönetimine Giriş)</i>	Zorunlu	14	İşletmecilikle ilgili temel kavramlar, işletme türleri, işletmelerin kuruluş aşamaları, işletme işlevleri, örgüt teorileri, işletmeler arası birleşme ve anlaşmalar, işletmelerin hukuki şekilleri.
<i>Mali Tablolar Analizi (Finansal Tablolar Analizi, Finansal Analiz, Finansal Tablolar Analizinin Esasları)</i>	Zorunlu Seçmeli	11 1	Finansal durumun özetlenmesi, finansal yapı analizi, mali analizde kullanılan tablolar, mali tabloların analiz teknikleri.
<i>Girişimcilik (Uygulamalı Girişimcilik, Girişimciliğe Giriş, Girişimcilik ve Liderlik, Eleştirel Düşünme Yararlılık ve Girişimcilik, İnovasyon ve Girişimcilik)</i>	Zorunlu Seçmeli	7 7	Girişimciliğin temel fonksiyonları, KOBİ'lerin Ekonomiye katkıları, KOBİ'lere destek sağlayan kuruluşlar, Franchising, pazarlama stratejileri, iş planı, pazarlama planı, yönetim planı.
<i>İşletme Matematiği (Ticari Mali Matematik, Finans Matematiği, Ticari Matematik, İşletme ve Ekonomi Matematiği)</i>	Zorunlu Seçmeli	12 1	Faiz, iskonto, kapital oluşumu, amortisman, rant, istikrar, bağıntı ve fonksiyonlar, limit ve süreklilik, türev, integral, eşitsizlikler, matris, determinant, lineer ekonomik modeller, yüzde hesapları, alış maliyet kâr hesapları, anüiteler.
<i>İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku (İş Hukuku)</i>	Zorunlu Seçmeli	3 3	İş hukukunun konusu, temel kavramları, sendikalar, grev-lokavt, sosyal güvenlik kavramı, sosyal güvenlik kurumları, sigorta kolları, ferdi iş hukuku, toplu iş hukuku, uyuşmazlıklar, arabuluculuk.
<i>Kamu Maliyesi (Maliye Politikası)</i>	Zorunlu Seçmeli	3 5	Kamu hizmetleri, kamu harcamaları ve kamu gelirleri, verginin tanımı, vergi türleri, bütçeleme, maliye politikası.
<i>İcra İflas Hukuku</i>	Zorunlu Seçmeli	1 3	İcra teşkilatı, icra çeşitleri, haciz ve iflas işlemleri, ilamsız ve ilamlı icra takibi.
<i>Mesleki İngilizce (Ticari ve Mesleki İngilizce, İş Hayatı İçin İngilizce, Kariyer Gelişimi İçin İngilizce, Mesleki Yabancı Dil, İş İngilizcesi)</i>	Zorunlu Seçmeli	7 3	Öğrencilerin mesleki alana ait özel ihtiyaçlarını karşılayacak okuma, yazma, dinleme ve konuşma çalışmaları, iç yazışmalar, mektup, rapor hazırlama, e-mail yazma becerileri.
<i>Türk Vergi Sistemi (Türk Vergi Sistemi ve Uygulamaları)</i>	Zorunlu Seçmeli	8 2	Türk vergi sisteminin genel yapısı, gelir- servet ve harcama üzerinden alınan vergiler.
<i>Uluslararası Vergilendirme</i>	Zorunlu	1	Uluslararası vergileme kuralları, çifte vergileme sorunu, transfer fiyatlandırması, vergi rekabeti, vergi cennetleri.

Dersin Adı	Zorunlu/ Seçmeli Sayısı	Ders İçeriği	
Vergi Denetimi	Zorunlu Seçmeli	1 2	Türkiye’de vergi denetimi, vergi denetim teknikleri, vergi denetim süreci, denetim elemanlarının sorumlulukları, vergi denetim örgütü.
Medeni Hukuk	Zorunlu	1	Hak ve fiil ehliyeti, gerçek ve tüzel kişiler, evlenme ve boşanma, mülkiyet ve zilyetlik, tapu sicili.
Muhasebe Bilgi Sistemleri (Muhasebe Bilgi Sistemlerinin Temelleri, Muhasebe Bilgi Sistemi, Muhasebe Bilgi Sistemleri ve Organizasyonu, Muhasebe Sistemleri ve Organizasyonu, İşlemler Yönetimi)	Zorunlu Seçmeli	8 2	Muhasebe bilgi sisteminin temel yapısı, hesaplar ve finansal raporlar, hasılat, harcama ve üretim işlemleri, muhasebe bilgi sisteminde güvenlik, karar desteği sağlayacak finansal raporları hazırlama, yazılım ve donanım teknolojilerindeki gelişmeler, muhasebe organizasyonu ve geliştirilmesi.
Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi (Dış Ticaret İşlemleri ve Finansmanı, Uluslararası İşletmecilik)	Zorunlu Seçmeli	4 6	Dış ticaret ve kambiyo mevzuatı, döviz, menkul kıymet ve avans işlemlerinin muhasebeleştirilmesi, ithalat ve ihracat işlemleri, dış ticaretin finansmanında devlet destekleri ve krediler, dış ticaret teorileri, ödeme şekilleri.
Pazarlama (Pazarlama İlkeleri, Pazarlama Yönetimi, Küresel Pazarlama, Uluslararası Pazarlama)	Zorunlu Seçmeli	6 4	Müşteri davranışları, pazarlamada yeni trendler, ürün, fiyat, dağıtım ve tutundurma, pazarlama araştırması, stratejik planlama, pazarlama programları, pazarlama faaliyetleri, uluslararası pazarlara giriş stratejileri, tedarik zinciri planlama, optimizasyon problemleri, lojistik sistemleri.
Kıymetli Evrak Hukuku (Kıymetli Evrak Takip ve Hukuku)	Zorunlu Seçmeli	2 1	Temel bilgiler, kambiyo senetleri, bono, poliçe, çek.
Üretim Yönetimi	Zorunlu	1	Temel kavramlar, üretim fonksiyonları, stok yönetimi, iş analizleri, üretim planlaması ve kontrolü, ergonomi, toplam kalite yönetimi.
Şirketler Hukuku (Muhasebeciler İçin Şirketler Hukuku)	Zorunlu	2	Şirketler hukukuna hâkim olan temel kavramlar, güncel gelişmeler, şirket türleri ve işleyişleri.
Bütçeleme (İşletme Bütçeleri ve Kontrol, Bütçeleme ve Karar Verme)	Zorunlu Seçmeli	2 2	Bütçe kavramı ve temel özellikleri, bütçenin temel ilkeleri, bütçe sapma analizi, işletmelerde bütçe uygulamaları, bütçeleme teknikleri.
Ticari Belgeler (Muhasebede Ticari Belgeler)	Zorunlu Seçmeli	1 2	Ticari defter ve belgelerle ilgili temel kavramlar, 1. ve 2. sınıf işletmelerde tutulması zorunlu defterler.
Banka Muhasebesi (Banka İşlemleri ve Muhasebesi, Bankacılık Muhasebesi, Banka ve Sigorta Muhasebesi, Banka Muhasebesi ve Raporlama)	Zorunlu Seçmeli	1 6	Banka muhasebesinin özellikleri, Bankacılıkta kullanılan Tekdüzen Hesap Planı, tasarruf mevduatı işlemleri, repo-ters repo işlemleri ve muhasebesi, kredi verme ve hizmet işlemleri.
Temel Bilgi Teknolojileri (Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri, Ofis Yazılımları, Bilgisayarlı Veri İşlemi ve Uygulamaları, Bilgisayar, Bilgi Teknolojileri Kullanımı)	Zorunlu	10	Bilgisayar sistemi temel bileşenleri, Microsoft Office yazılım paketi, Kelime İşlemci (Word), Hesap Tabloları (Excel), Sunu Hazırlama (Power Point), grafik oluşturma, internet uygulamaları.
Yönetim ve Organizasyon	Zorunlu Seçmeli	6 1	Temel kavramlar, yönetim kavramı, neo-klasik ve modern yönetim teorileri, örgüt ve örgütlenme fonksiyonu, koordinasyon, kontrol fonksiyonu, kriz yönetimi.

Tablo 24’te yer alan bilgiler incelendiğinde bazı derslerin belirtilen üniversitelerin tümünde okutulması zorunlu tutulurken, bazı dersler ise zorunlu veya seçmeli okutulabilmektedir. Tabloda, yalnızca seçmeli olarak okutulan ve üniversitelere göre çok fazla çeşitlilik göstererek geneli yansıtmayan derslere yer verilmemiştir (Örneğin; Adli Muhasebe, E-Ticaret gibi).

Derslerin üniversitelere göre değişen isimleri parantez içinde altlarında verilmiştir. İsimleri değişse de içerik bakımından yakın olan dersler bir başlık altında birleştirilmiştir. Tüm derslerin içerikleri üniversite bazında incelenerek, benzer konuların bir araya toplanmasıyla özet bir içerik oluşturulmuştur.

Fakülte ve yüksekokullarda okutulan ve tablo 24’te sıralanan 44 ders içinde, Finansal Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Hukukun Temel Kavramları, İşletme ve Ekonomi derslerinin, 14 fakülte/yüksekokulun tamamında okutulması zorunlu olan dersler olduğu görülmektedir. Bu dersleri 13 fakülte/yüksekokul ile Borçlar Hukuku dersi izlemektedir. İcra İflas Hukuku, Uluslararası Vergilendirme, Vergi Denetimi, Medeni Hukuk, Üretim Yönetimi, Ticari Belgeler ve Banka Muhasebesi dersleri ise yalnızca 1 fakülte/yüksek okulda zorunlu olarak okutulmaktadır.

4.3.3. Ortaöğretim ve Lisans Düzeyi Muhasebe Alanı Derslerinin Karşılaştırılması

Ortaöğretim ve lisans seviyesinde okutulan muhasebe alanına yönelik dersler ve içerikleri incelendiğinde benzer içeriklere sahip bazı dersler tespit edilmiştir.

Benzerliğin tespitinde, ortaöğretim muhasebe ve finansman alanı MEGEP modülleri ders bazında tek tek incelenmiş, ders içeriklerinde gösterilmeyen alt konu başlıklarında da karşılaştırmalar yapılarak benzerliğin olup olmadığı araştırılmıştır. İnceleme sonucunda ortaöğretim ve lisans düzeyinde benzer bulunan dersler aşağıdaki tabloda gruplanmıştır:

Tablo 25: Ortaöğretim ve Lisans Düzeyi Benzer İçeriklere Sahip Dersler

Ortaöğretim	Lisans
Temel Muhasebe	Ticaret Hukuku Kıymetli Evrak Hukuku Ticari Belgeler
Maliyet Muhasebesi	Maliyet Muhasebesi
Bilgisayarlı Muhasebe	Muhasebe Paket Programları Muhasebe Bilgi Sistemleri
Muhasebe 2	Finansal Muhasebe Dönem Sonu İşlemleri
İnşaat Muhasebesi	İhtisas Muhasebeleri
Banka İşlemleri	Banka Muhasebesi
Girişimcilik ve İşletme Yönetimi	Girişimcilik Ekonomi İşletme Borçlar Hukuku Pazarlama Yönetim ve Organizasyon
Mesleki Matematik	İşletme Matematiği İstatistik
Maliye Temel Muhasebe	Kamu Maliyesi Türk Vergi Sistemi
Mesleki Yabancı Dil	Mesleki İngilizce
Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dış Ticaret Muhasebesi Dış Ticaret Mevzuatı	Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi
Sermaye Piyasası	Finansal Piyasalar ve Kurumlar
Finansal Yatırım	Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi
Şirketler Muhasebesi	Şirketler Muhasebesi Şirketler Hukuku
Çalışma Hayatı	Üretim Yönetimi
Ofis Programları	Temel Bilgi Teknolojileri

Tablo incelendiğinde, ortaöğretim ve lisans seviyesinde yakın içeriklere sahip bazı derslerin var olduğu görülmektedir. Ancak unutulmamalıdır ki, ortaöğretim seviyesi dersleri içerik açısından benzer olsa da lisans derslerinin bir hazırlığı olarak görülmelidir. Yani, konu başlıkları aynı olsa bile derslerin ele alınmasındaki derinlik iki seviyede mutlaka farklılık arz edecektir.

• Temel Muhasebe dersi, lisans düzeyinde okutulan Ticaret Hukuku, Kıymetli Evrak Hukuku ve Ticari Belgeler derslerinin bazı konularını içermektedir. Ticaret Hukuku ve Kıymetli Evrak Hukuku derslerinde okutulan ticari işletme, tacir, ticaret unvanı, bono, poliçe, çek gibi konular Temel Muhasebe dersinin Kıymetli Evraklar ve Menkul Kıymetler modülünde yer almaktadır. Ticari Belgeler dersinin içeriğinde yer alan, ticari defter ve belgeler konusu da yine bu dersin Defter ve Belgeler modülünde işlenmektedir.

• 14 üniversitenin tamamında zorunlu olarak okutulan Maliyet Muhasebesi dersi içeriğinde yer alan; temel kavramlar, gider dağıtım tabloları, maliyet hesaplama gibi konular, ortaöğretim seviyesi Maliyet Muhasebesi dersinin modülleri ile büyük ölçüde örtüşmektedir.

• Ortaöğretimde okutulan Bilgisayarlı Muhasebe dersi ile lisans seviyesinde okutulan Paket Programlar dersi ve muhasebe verilerinin işlenmesinde bilgi teknolojilerinin kullanımını amaçlayan Muhasebe Bilgi Sistemleri dersleri de içerik bakımından oldukça yakındır.

• Finansal Muhasebe ve Dönem Sonu İşlemleri dersleri ortaöğretim seviyesinde okutulan Muhasebe 2 dersi ile benzerlik taşımaktadır. Muhasebe 2 dersinde mali tablolar, bilançoda yer alan varlık ve kaynak kalemleri ve her hesabın sonunda o hesaba ait envanter işlemleri anlatılmaktadır. Bu konular lisans seviyesinde bahsi geçen iki derste de verilmektedir.

• Lisans düzeyi İhtisas Muhasebeleri dersi banka, finansal kiralama şirketleri, inşaat, konaklama işletmeleri, sigorta şirketleri gibi birçok sektöre yönelik muhasebe tekniklerini içermektedir. Ortaöğretimde okutulan İnşaat Muhasebesi dersi de İhtisas Muhasebeleri dersinin yalnızca inşaat muhasebesi konusu ile benzerlik taşımaktadır.

• Ortaöğretimde okutulan Girişimcilik ve İşletme Yönetimi dersi, içeriğinde yer alan modüller açısından kapsamlı bir derstir. Fiyat, enflasyon, milli gelir, piyasalar, işletmenin hukuki sorumlulukları, işletmenin türü ve yönetimi hakkında beceriler kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu bakımdan lisans seviyesinde verilen ve çalışmada yer alan 14 üniversitede okutulması zorunlu tutulan Ekonomi, İşletme dersleri ile Girişimcilik, Yönetim ve Organizasyon, Borçlar Hukuku ve Pazarlama derslerinin bazı konularını kapsamaktadır.

• Ortaöğretim Mesleki Matematik dersi, lisans seviyesinde okutulan İşletme Matematiği dersi ile faiz, iskonto, yüzde hesapları, maliyet hesaplamaları bakımından benzerlik göstermektedir. Mesleki Matematik dersinde mesleki aritmetik modülünün içinde geçen bir konu olarak giriş seviyesinde İstatistik eğitime de rastlanmıştır.

• Lisans seviyesindeki Kamu Maliyesi ve Türk Vergi Sistemi dersleri kamu harcama ve gelirleri, vergi ve türleri, bütçe konularını kapsamaktadır. Bu açıdan bakıldığında Ortaöğretim Maliye dersinin içeriği ile örtüşmektedir. Vergi türleri Temel Muhasebe dersinde de yer aldığından bu ders ile de benzerlik taşıdığı söylenebilir.

• Mesleki Yabancı Dil ve lisans seviyesinde okutulan Mesleki İngilizce dersleri de Muhasebe ve Finansman alanına yönelik İngilizce eğitim içerikleri açısından benzerdir.

• Lisans düzeyi Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi dersi, ortaöğretimde okutulan Dış Ticarete Teslim ve Ödeme, Dış Ticaret Muhasebesi, Dış Ticaret Mevzuatı derslerinin içerik bakımından kapsamaktadır.

• Finansal Piyasalar ve Kurumlar dersi ile ortaöğretimde yer alan Sermaye Piyasası dersinin benzer içeriklere sahip olduğu tespit edilmiştir.

• Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi dersinde yer alan yatırım araçları konusunun ortaöğretim Finansal Yatırım dersinde de okutulduğu görülmüştür.

• Ortaöğretimde yer alan Şirketler Muhasebesi dersi de lisans seviyesinde okutulan Şirketler Muhasebesi ve Şirketler Hukuku dersleri ile şirket türleri, kâr-zarar dağıtım, şirket birleşme ve devir işlemleri konuları bakımından benzerlik taşımaktadır.

• Üretim Yönetimi dersi de ortaöğretim seviyesinde okutulan Çalışma Hayatı dersinin toplam kalite yönetimi modülü ile içerik bazında benzerlikler taşımaktadır.

• Ortaöğretim seviyesinde okutulan ve bilgisayarlı uygulama ile verilen Ofis Programları dersi; Word, Excel, PowerPoint programlarını ele almakta ve bu konularda temel düzeyde bilgisayar kullanımını amaçlayan lisans düzeyi Temel Bilgi Teknolojileri dersi ile örtüşmektedir.

5. SONUÇ

Çalışma kapsamında, ortaöğretim seviyesinde okutulan Muhasebe ve Finansman alanına yönelik dersler ile, üniversitelerin Muhasebe, Muhasebe ve Denetim, Muhasebe Bilgi Sistemleri, Muhasebe ve Finansal Yönetim bölümlerinde lisans seviyesinde okutulan muhasebe alanına yönelik dersler içerikleri bazında karşılaştırılmıştır.

Karşılaştırma sonucunda, birebir örtüşme de lisans seviyesinde okutulan 28 dersin, içerikleri bakımından ortaöğretim dersleri ile benzerliğinden söz etmek mümkündür. Bu bakımdan ortaöğretim muhasebe ve finansman alanı eğitimi, lisans düzeyine geçişte gerekli ön bilgileri büyük ölçüde sağlamaktadır.

Ancak, lisans düzeyinde okutulan ve 14 üniversitede zorunlu tutulan Hukukun Temel Kavramları dersine ait içerikler ortaöğretim seviyesinde yer almamaktadır. Hukuk dersleri daha çok Borçlar Hukuku, Ticaret Hukuku, Kıymetli Evrak Hukuku gibi daha çok alana yönelik konuları kapsayan hukuk türleri olarak ve diğer alan derslerinin içine entegre edilmiş şekilde ortaöğretim müfredatında yer almaktadır. Bunun yanı sıra İcra ve İflas Hukuku, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku ve Medeni Hukuk dersleri ise ortaöğretimde yer almamaktadır.

Yönetim Muhasebesi, Muhasebe Denetimi, Muhasebe Standartları, Finansal Yönetim ve Mali Tablolar Analizi dersleri de 10'dan fazla üniversitede zorunlu olarak okutulduğu halde ortaöğretim müfredatına alınmamıştır.

Temel Muhasebe ve Maliye derslerinde vergi türlerine değinilmiş olmasına rağmen lisans seviyesinde okutulan Vergi Hukuku, Vergi Denetimi, Vergi Muhasebesi ve Uluslararası Vergilendirme dersleri de ortaöğretim düzeyinde yer almamaktadır.

Ortaöğretim seviyesinde okutulan Maliye dersinde bütçe konusuna yer verilmekte ancak bu derste devlet bütçesi işlenmektedir. Dolayısıyla lisans seviyesindeki işletme bütçelerini kapsayan Bütçeleme dersi de ortaöğretim seviyesinde bulunmamaktadır. Aynı zamanda ortaöğretim Girişimcilik dersinde de kasa idaresi başlığı altında nakit bütçelerine kısaca değinilmiş olsa da bu, Bütçeleme ve İşletme Finansı derslerini kapsayacak düzeyde değildir.

Muhasebe ve Finansman alanında lisans düzeyinde okutulan Sosyal Sorumluluk ve Etik dersi ortaöğretim çerçeve öğretim programında yer almamaktadır. Yine aynı şekilde ortaöğretim seviyesinde okutulan ve on parmak klavye kullanımını amaçlayan Standart Türk Klavyesi dersine karşılık olarak lisans seviyesinde bir ders bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmada varılan sonuçlara göre; ortaöğretimde hukuk derslerine ağırlık verilmelidir. Hukuk ortaöğretimde bir ders olarak bulunmamakta yalnızca bazı derslerin içeriğine entegre edilmiş halde yer almakta ve oldukça yüzeysel verilmektedir. Oysa ki lisans eğitiminde önemli bir derstir ve lisans sonrası girilmesi gereken Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik staj başlatma ve yeterlilik sınavları gibi bazı sınavlarda da yer almaktadır. Hukuk eğitiminin 10. sınıfta Temel Hukuk'tan başlamak üzere kademeli olarak verilmesi ve Borçlar Hukuku, Ticaret Hukuku, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku, Vergi Hukuku gibi bölümlere ayrılıp çerçeve öğretim programına dâhil edilmesi fayda sağlayacaktır.

Ülkeler açısından kayıt dışı ekonominin varlığı ve vergi kaçakçılığı büyük sorunlar oluşturmaktadır. Bunun önüne geçmenin yolu da sorunsuz işleyen bir denetim mekanizmasına ve işletmelerin sosyal sorumluluk ve etik ilkelerine bağlı olarak hareket etmesine bağlıdır. Denetimin ve sosyal sorumluluğun oldukça önemli olması dolayısıyla ortaöğretim seviyesinden itibaren Muhasebe Denetimi ve Sosyal Sorumluluk ve Etik eğitimi verilmeye başlanmalıdır. Bu derslerin de çerçeve öğretim programına dâhil edilmesi önerilmektedir.

Muhasebede son yıllarda yeni bir uzmanlık alanı olarak kabul edilen ve 2013 yılından itibaren uyulması zorunlu tutulan muhasebe standartları (TMS/TFRS) da uygulamada karşılaşılan birtakım sorunlar nedeniyle henüz tam olarak hayata geçirilebilmiş değildir. Bu konuda ortaöğretim seviyesinden itibaren muhasebe standartlarının öğretilmeye başlanması geçiş sürecini hızlandıran bir uygulama olacaktır. Bu nedenle Muhasebe Standartları dersi de ortaöğretim muhasebe eğitiminde mutlaka bulunması gerekli bir derstir.

Sonuç olarak; ortaöğretim Muhasebe ve Finansman eğitiminin, lisans düzeyi Muhasebe eğitimini genel anlamda iyi derecede temsil ettiği söylenebilir. Ancak, tavsiye edilen değişiklikler dikkate alınarak öğretim programlarının buna göre güncellenmesi ve modüllerin tekrar gözden geçirilerek kapsamının lisans seviyesi dersleri de dikkate alınarak yeniden belirlenmesinin hem ortaöğretim hem de lisans düzeylerinde muhasebe eğitiminin kalitesini arttıracakı şüphesizdir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Halim, Pekkaya, Mehmet ve Aksakaloğlu, Hakan. (2014). Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi: Bursa İli Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S. 62, s. 73-92.
- Alkan, Gönül. (2015). İşletmelerin Ön Lisans Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: İzmir'de Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, C. 17, S. 1, s. 137-158.
- Aydoğan, Burak. (2018). *Mesleki Ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar: Çorum İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Çorum.
- Başer, Hakan. (2010). *Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve İş Dünyasının Beklentilerine Göre Yapılandırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Çamtosun, İsa. (2008). *Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Sürecinde Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitiminin Meslek Yüksekokullarındaki Muhasebe Eğitimine Etkileri: İstanbul'da Bir Alan Araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dalğar, Hüseyin. (2012). İşletmelerin muhasebeye bakışı ve muhasebecilerden beklentileri üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 37, 85-100.
- Gençtürk, Mehmet. (2007). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mezun Oldukları Lise Türünün Ve Öğretim Şeklinin Muhasebe-Finans Derslerindeki Başarıya Etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S. 35, s. 178-185.
- Hatunoğlu, Zeynep. (2006). Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Kalitesine Olan Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S. 30, s. 190-200.
- Mevzuat Bilgi Sistemi (e-Mevzuat). (2018). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.18812&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=orta%F6%F0retim> Erişim Tarihi: 20.12.2018.

- Pehlivan, Abdulkadir ve Karlıkl, Murat. (2018). Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, C. 6, S.1, s. 151-165.
- Şenol, Hasan ve Tüfekçi, Ömer Kürşat. (2007). Muhasebe Programında Eğitim Gören Öğrencilerin Profili Ve Beklentileri: SDÜ Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi*, C. 3, S. 5, s. 151-163.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB). (2013). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018).<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf> Erişim Tarihi: 18.12.2018.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP). (2018). Tanıtım ve yönlendirme. <http://meslekitanitim.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 28.12.2018.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP). (2011). Milli Eğitim Bakanlığı muhasebe ve finansman alanı çerçeve öğretim programı. [http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/11.SINIF%20\(2018-2019\)/11%20ÇÖP/MUHASEBE%20VE%20FİNANSMAN_ÇÖP_11.pdf](http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/11.SINIF%20(2018-2019)/11%20ÇÖP/MUHASEBE%20VE%20FİNANSMAN_ÇÖP_11.pdf) Erişim Tarihi: 07.01.2019.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi (MEGEP). (2017). Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu teknik Programı Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı. [http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/10.SINIF%20\(2018-2019\)/10%20C3%87%C3%96P/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf](http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/10.SINIF%20(2018-2019)/10%20C3%87%C3%96P/MUHASEBE%20VE%20F%C4%B0NANSMAN_%C3%87%C3%96P_10.pdf) Erişim Tarihi: 10.01.2019.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM). (2018). Eğitim analiz ve değerlendirme raporları serisi No:1 Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin görünümü. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/12134429_No1_Turkiyede_Mesleki_ve_Teknik_Egitimin_Gorunumu.pdf Erişim Tarihi: 25.12.2018.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. (2018). Milli Eğitim istatistikleri. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/06123056_meb_istatistikleri_organ_egitim_2017_2018.pdf Erişim Tarihi: 30.12.2018.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi. (2017). Mesleki ve teknik Anadolu liselerinin 53 alanına ait haftalık ders çizelgeleri ile çerçeve öğretim programları 104 Sayılı karar. <http://tebligeler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/85> Erişim Tarihi: 07.01.2019.
- Yıldırım, Ahmet ve Çarıkçı, Oğuzhan. (2017). Mesleki Eğitimin Gelecek Vizyonu; İnsan Kaynakları Planlaması Açısından Bir Bürokratik Model Denemesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 29, s. 397-413.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK). (2018). YÖK Lisans Atlası. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-anasayfa.php> Erişim Tarihi: 11.01.2019.
- Zaif, Figen ve Ayanoğlu, Yıldız. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 1, s. 115-136.